

Državni izpitni center

M 0 8 1 2 7 1 1 4

SPOMLADANSKI IZPITNI ROK

LATINŠČINA

NAVODILA ZA OCENJEVANJE

Torek, 27. maj 2008

SPLOŠNA MATURA

Moderirana različica

NAVODILA ZA TOČKOVANJE JEZIKOVNE ENOTE

SPLOŠNA PRAVILA ZA TOČKOVANJE

Posamezne naloge jezikovne enote so točkovane z določenim številom točk, ki opredeljujejo zahtevnostna razmerja med nalogami, ne pa števila pravih rešitev. Pogosto je namreč napak lahko več, kakor je možnih točk.

Pri točkovanju nekaterih nalog je uporabljena negativna metoda, pri nekaterih pa pozitivna metoda. Negativna metoda točkovanja pomeni, da ugotavljamo napake, jih točujemo in odštevamo od skupnega števila možnih točk za vsako nalogo. Število doseženih točk pri posamezni nalogi je torej razlika med možnim številom točk in številom točk, s katerimi smo ovrednotili napake. Negativnih točk ni, to pa pomeni, da je neka naloga točkovana z 0 točkami, kadar je napak toliko ali več, kolikor je možnih točk.

Pozitivna metoda točkovanja pomeni, da seštevamo točke, s katerimi smo ocenili odgovor na podlagi opredeljenih kriterijev.

I. Razumevanje besedila

Naloge, ki preverjajo razumevanje besedila, so polodprtega tipa. Napake v razumevanju besedila se odštevajo od skupnega števila točk za posamezno vprašanje oziroma nalogo po naslednjih merilih:

Merila	Število točk
Pravilna, kakovostna in celovita rešitev	Vse točke
Pravilna, a preprosta in skromna rešitev	Odbitek 1–2 točk
Vsaka napačna navedba v rešitvi	Odbitek 1 točke
Vsaka manjkajoča navedba v rešitvi	Odbitek 1 točke

II. Obvladovanje oblikoslovja in skladnje

Ortografska napaka

Ortografska (pravopisna) napaka (v rabi geminat, črk i/j in c/k ter velike začetnice, nedoslednosti v prepisovanju itd.) pomeni odbitek 1/4 točke; zanemarimo liho število napak (1/4, 3/4 točke) in upoštevamo samo sodo število napak (2/4 = 1/2 točke, 4/4 = 1 točka). Odbitki točk za ortografske napake se seštevajo iz naloge v nalogo, dokler ne dosežejo sodega števila, nato se odbijejo od možnega števila točk za tisto nalogo, v kateri dosežejo prvi sodi seštevek. Postopek se ponavlja.

Morfološka napaka

Morfološka napaka, ki je posledica izbire napačnega oblikoslovnega vzorca, pomeni odbitek 1 točke. V to skupino sodi večina morfoloških napak: izbira napačnega sklona ali števila pri substantivu, sklanjanje po napačnem sklanjatvenem vzorcu (zamenjava deklinacij), odločitev za napačen spol v rabi adjektiva, izbira nepravilnega časa, osebe, števila, naklona, načina v glagolski obliki, spreganje po napačnem spregatvenem vzorcu (zamenjava konjugacij). Morfološke napake pri isti besedi se ne seštevajo: ena ali več morfoloških napak pri isti besedi prinese odbitek 1 točke. Če se ista napaka ponovi v več delih sintagme oziroma v kongruentnih stavčnih členih, se prav tako odbije le 1 točka (npr. napačni sklon ali število pri substantivu kot jedru sintagme in pri adjektivu, ki je njegov ujemalni prilastek; singular namesto plurala – ali narobe – v subjektu in predikatu itd.). Zaradi morfološke napake, ki dokazuje nepoznavanje oblikoslovnih vzorcev, se odbijeta 2 točki. Odbijeta se za tvorjenje oblik, ki jih v latinščini sploh ni ("spreganje adjektiva", tvorjenje pasiva časov perfektive osnove s končnicami -r, -ris, -tur itd.).

Sintaktična napaka

Sintaktična napaka pomeni odbitek toliko točk, kolikor morfoloških napak je narejenih v neki sintaktični konstrukciji.

REŠITVE NALOG JEZIKOVNE ENOTE

I. RAZUMEVANJE BESEDILA (15 točk)

1. Okoli šeste ure zjutraj. (2 točki)
2. Da ga tema in tišina iztrgata od tistih stvari, ki odvrčajo duha. (3 točke)
3. Prevod: Oči vidijo isto, kar vidi duh. (4 točke)
Pojasnilo: (Le) v temi in tišini, ki (mu) omogočata popolno koncentracijo, si lahko stvari, ki si jih zamišlja, tako živo predstavlja, kot da bi jih res videl.
4. Narekuje mu, kar je izoblikoval v duhu. (3 točke)
5. Odpre okna. = V sobo spusti svetlobo. / Pisarju narekuje, kar je izoblikoval v duhu. (1 točka)
6. Abit rursusque revocatur rursusque remittitur. (2 točki)

II. OBVLADOVANJE OBLIKOSLOVJA IN SKLADNJE (35 točk)

1. Poiščite neosebne glagolske oblike v navedenem besedilu in jih vpišite v razpredelnico.
Cogito, si quid in manibus, cogito scribenti similis nunc pauciora, nunc plura. Luce admissa, notarium voco et, quae animo formaveram, dicto. Abit rursusque revocatur ...

Nato analizirajte vse navedene osebne in neosebne oblike, upoštevajte njihovo vlogo (6 točk) v sobesedilu.

Osebne glagolske oblike						Neosebne glagolske oblike			
Glagol	Analiza					Glagol	Analiza		
	Os.	Št.	Nak.	Čas.	Nač.		Oblika	Čas	Način
voco	1.	sg.	ind.	praes.	act.	scribenti	ptcp.	praes.	act.
formaveram	1.	sg.	ind.	plpf.	act.	admissa	ptcp.	pf.	pass.
abit	3.	sg.	ind.	pf.	act.	–	–	–	–
revocatur	3.	sg.	ind.	praes.	pass.	–	–	–	–

2. Analizirajte navedene zaimke, upoštevajte njihovo vlogo v sobesedilu. (3 točke)

Zaimek	Vrsta	Analiza		
		Sklon	Število	Spol
iis (2. vrstica)	kazalni	abl.	pl.	n.
eadem (3. vrstica)	kazalni	acc.	pl.	n.
quae (5. vrstica)	oziralni	acc.	pl.	n.

3. Prestavite v pasiv. (4 točke)

Plinius in tenebris nulla re a cogitando avocatus est.

4. Poimenujte označeni konstrukciji in ju prevedite. (6 točk)

4.a) **Luce admissa**, quae formaveram, dicto.

Konstrukcija: **absolutni ablativ**

Prevod: **Potem ko spustim noter svetlobo/dan = Potem ko odprem okno**

4.b) Ab iis, quae mentem avocant, **abductus** animum oculis sequor.

Konstrukcija: **vezni particip**

Prevod: **odtegnjen**

5. Analiza odvisnikov: Podčrtajte odvisnik, izpišite in določite vrsto vezne besede, izpišite glagolsko obliko ter pojasnite rabo časa in naklona, določite stavčno funkcijo odvisnika. (8 točk)

5.a) **Quae animo formavi**, dicto.

	Izpis	Analiza			
Vezna beseda	quae	oziralni zaimek			
Glagolska oblika	formavi	Oseba	Število	Naklon	Čas
		1.	sg.	ind.	pf.
		Utemeljitev časa in naklona: preddobnost glede na sedanost			
Stavčna funkcija	–	predmetni odvisnik			

5.b) **Cum notarius intravisset**, Plinius dictare coepit.

	Izpis	Analiza			
Vezna beseda	cum	podredni veznik			
Glagolska oblika	intravisset	Oseba	Število	Naklon	Čas
		3.	sg.	coni.	plpf.
		Utemeljitev časa in naklona: preddobnost za stranskim časom			
Stavčna funkcija	–	prislovnodoločilni: časovni odvisnik			

6. Postavite stavek v odvisni govor (8 točk)

6.a) Plinius in epistula quadam dicit **se animum oculis sequi**. (2 točki)

6.b) Plinius notario imperat, **ut ceras sumat et scribat**. (3 točke)

6.c) Notarius ex Plinio quaesivit, **quas res animo formavisset**. (3 točke)

NAVODILA ZA TOČKOVANJE PREVODNE ENOTE

SPLOŠNA PRAVILA ZA TOČKOVANJE

Pravilnost, ustreznost in kakovost prevoda se točkujejo po naslednjih merilih:

Merila	Število točk
1. Obvladovanje latinskega jezika na morfološki, sintaktični in leksikalni ravnini	50
2. Obvladovanje slovenskega jezika	5
3. Slog	5

Pri 1. in 2. merilu uporabimo negativno točkovno metodo (ugotavljamo napake, jih točkujemo in odštevamo od največjega možnega števila točk), pri 3. merilu pa pozitivno metodo (dodelitev točk od 0 do 5). Končna ocenitev prevoda je seštevek točk, doseženih po posameznih merilih.

1. Obvladovanje latinskega jezika na morfološki, sintaktični in leksikalni ravnini

Odbijemo 1 točko za vsako morfološko napako, sintaktične napake pa vrednotimo kot skup morfoloških napak. Število napak bo torej enako številu napačno prevedenih oziroma neprevedenih besed. Pri ugotavljanju in točkovanju morfoloških napak smiselno upoštevamo navodila za točkovanje napak v jezikovni enoti. Leksikalna napaka pomeni odbitek 1/2 ali 1 točke. Z odbitkom 1/2 točke ovrednotimo izbiro manj ustrezne besede, z odbitkom 1 točke pa uporabo neustrezne besede oziroma neprevedeno besedo.

2. Obvladovanje slovenskega jezika

Pravopisne napake točkujemo enako kakor latinske ortografske napake (po 1/4 točke), napake v oblikoslovju in skladnji pa kakor latinske morfološke napake (po 1 točko).

3. Slog

Po slogovnem merilu s točkami od 0 do 5 ovrednotimo celoto jezikovnih značilnosti prevoda: vsebinsko, slovnično in pravopisno pravilnost, stavčno zgradbo, ustreznost (natančnost in jasnost) besedišča in naravnost izražanja.

REŠITEV PREVODNE ENOTE

Osnovna raven

FILOZOFI IN PREZIRANJE SMRTI

(= O preziranju smrti pri filozofih / Kako so filozofi prezirali smrt)

Mnogi filozofi so tako prezirali smrt, da jim ni bilo niti malo mar za njihov pokop.

Ko je filozofu Teodoru tiran Lisimah grozil s križanjem, je ta rekel: »S temi grozotami grozi tistim svojim dvorjanom, ki se vedno bojijo smrti in bolečine. Kaj je Teodoru mar, ali strohni na zemlji ali v zraku?«

Ko je Sokrat razpravljal o nesmrtnosti duš in ga je že priganjal čas za smrt, ga je Kriton vprašal, kje želi biti pokopan. »Dosti mojega truda je šlo v nič, prijatelji. Kritona namreč nisem prepričal, da bom od tod po smrti odletel in da tu ne bom pustil nič svojega.«

Diogen pa je ukazal, naj ga, ko bo umrl, odvržejo nepokopanega. Prijatelji mu tedaj rečejo: »Mar te bomo vrgli ptičem in zverem?« »Obme položite palico,« odvrne Diogen, »da bom z njo pregnal zveri.« »Kako boš to mogel, če ničesar ne čutiš?« »Kaj mi bo torej škodilo razmesarjenje zveri, če ne bom ničesar čutil?«

Vir: M. T. Cicero, Tusculanae disputationes I, 43

Višja raven

FILOZOFI IN PREZIRANJE SMRTI

(= O preziranju smrti pri filozofih / Kako so filozofi prezirali smrt)

Mnogi filozofi so tako prezirali smrt, da se jim je zdelo nepomembno, ali živijo ali umrejo, niti jim ni bilo mar za njihov pokop.

Ko je filozofu Teodoru tiran Lisimah grozil s križanjem, je ta rekel: »S temi grozotami grozi tistim svojim dvorjanom, ki se vedno bojijo smrti in bolečine. Kaj je Teodoru mar, ali strohni na zemlji ali v zraku?«

Ko je Sokrat razpravljal o nesmrtnosti duš in ga je že priganjal čas za smrt, ga je Kriton vprašal, kje želi biti pokopan. »Dosti mojega truda je šlo v nič, prijatelji. Kritona namreč nisem prepričal, da bom od tod po smrti odletel in da tu ne bom pustil nič svojega.«

Od Sokrata je bil ostrejši Diogen, ki je ukazal, naj ga odvržejo nepokopanega, ko bo umrl. Prijatelji mu tedaj rečejo: »Naj te prepustimo ptičem in zverem?« »Nikakor,« odvrne, »pač pa obme položite palico, da bom z njo pregnal zveri.« »Kako boš to mogel, ko ne boš ničesar čutil?« »Torej meni, ki ne bom mogel ničesar čutiti, ne bo niti malo mar, kaj delajo zveri z razmesarjenjem mojemu telesu.«

Vir: M. T. Cicero, Tusculanae disputationes I, 43

NAVODILA ZA TOČKOVANJE KNJIŽEVNE ENOTE

SPLOŠNA PRAVILA ZA TOČKOVANJE

Naloge, ki preverjajo temeljno znanje o zgodovini rimske in latinske književnosti, in to o posameznih obdobjih, zvrsteh, avtorjih in njihovih delih, in poznavanje civilizacijskih značilnosti rimske antike, so zaprtega in polodprtega tipa. Odgovori se točkujejo po naslednjih merilih:

- pri nalogah zaprtega tipa (naloga I.1) se vsak pravilen odgovor točkuje z eno točko,
- pri nalogah polodprtega tipa se uporabi negativna ali pozitivna metoda.

Negativna metoda pomeni, da se napake odštevajo od skupnega števila točk za posamezno nalogo po naslednjih merilih:

Merila	Število točk
Pravilna, kakovostna in celovita rešitev	Vse točke
Pravilna, a preprosta in skromna rešitev	Odbitek 1–2 točk
Vsaka napačna navedba v rešitvi	Odbitek 1 točke
Vsaka manjkajoča navedba v rešitvi	Odbitek 1 točke

Pozitivna metoda, ki se uporabi pri nalogah esejskega tipa, pomeni, da se odgovori točkujejo in točke seštevajo po naslednjih merilih (pri tem število točk kaže na medsebojna razmerja vrednosti posameznih meril):

Merila	Število točk
Poznavanje snovi oziroma vsebinska ustreznost	0–10 do največ 20
Problemska obravnava snovi	0–1
Logično utemeljevanje in ponazarjanje s primeri	0–1
Zanimivost in izvirnost obravnave	0–1
Zrelost obravnave	0–1
Pomenska povezanost besedila	0–1

REŠITVE NALOG KNJIŽEVNE ENOTE

I. VPRAŠANJA O AVTORJEVEM ŽIVLJENJU IN DELU	(5 točk)
--	-----------------

1. Vstavite pravilno rešitev oziroma odgovorite na vprašanje.

1. **Atika**
2. **Orationes in Verrem,**
Orationes in Catilinam,
Tusculanae disputationes.
3. **43. pr. n. š.**
4. **Črpal je iz različnih filozofskih smeri.**

(2 točki)

II. VPRAŠANJA O KNJIŽEVNI DOBI IN ZVRSTEH	(30 točk)
--	------------------

1. Navedite polna imena avtorjev naslednjih del, ki so nastala v 1. stoletju pr. n. š. *(10 točk)*

(a) De rerum natura	Ti. (Titus) Lucretius Carus
(b) De viris illustribus	Cornelius Nepos
(c) De re publica	M. (Marcus) Tullius Cicero
(č) De bello civili	C. (Caius) Iulius Caesar
(d) De coniuratione Catilinae	C. (Caius) Sallustius Crispus

2. Opišite Ciceronova pisma. *(20 točk)*

Ustreznost odgovorov se ugotavlja na osnovi predpisanega gradiva.

Vprašanje je polodprtega oziroma esejskega tipa, zato se odgovor točkuje v skladu z navodili za točkovanje polodprtih in esejskih vprašanj.

III. VPRAŠANJA O DELU IN/OZIROMA ODLOMKU	(25 točk)
---	------------------

Kdo so bili predstavniki stoicizma v Rimu. Navedite njihova imena in temeljna dela ter podrobneje predstavite njihove poglede na etiko.

Ustreznost odgovorov se ugotavlja na osnovi predpisanega gradiva. Odgovor omogoča dijaku pokazati tudi širše, samostojno pridobljeno znanje oziroma ustvarjalno domišljijo.

Vprašanje je polodprtega oziroma esejskega tipa, zato se odgovor točkuje v skladu z navodili za točkovanje polodprtih in esejskih vprašanj.